

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโฆษณาส่งเสริมสังคม ซึ่งใช้การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focused Group Interview) ทำให้ได้ข้อมูลในระดับลึก ที่ไม่สามารถหาได้จากการวิจัยด้วยวิธีอื่น ๆ โดยเฉพาะความคิดเห็นทัศนคติ และเหตุผลต่าง ๆ ของนักเรียนในการสนทนากลุ่มทั้งหมด 6 กลุ่ม รวม 47 คน ได้มีการคัดสมาชิกกลุ่ม (discussant) ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในระดับชั้นที่กำลังศึกษา และอายุในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะดังนี้

ตารางที่ 1

จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแยกตามเพศ

ผู้เข้าร่วมสนทนา (เพศ)	จำนวน (คน)	%
ชาย	29	61
หญิง	18	39
รวม	47	100

จากตารางข้างต้น แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาตามเพศ ได้ดังนี้ เพศหญิง 18 คน เพศชาย 29 คน

ตารางที่ 2

จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาแยกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	%
9	-	-
10	4	8
11	5	10
12	3	6
13	-	-
14	9	20
15	12	26
16	14	30
รวม	47	100

จากตารางข้างต้น เป็นการแสดงจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาในกลุ่ม แยกตามอายุได้ดังนี้
 อายุ 10 ปี 4 คน   อายุ 11 ปี 5 คน   อายุ 12 ปี 3 คน   อายุ 14 ปี 9 คน
 อายุ 15 ปี 12 คน   และอายุ 16 ปี 14 คน   รวมทั้งสิ้น 47 คน

ตารางที่ 3

จำนวนผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแยกตามโรงเรียนและเพศ

เพศ โรงเรียน	ชาย	หญิง	รวม	%
-ทวิธาภิเศก	15	-	15	31
-ศรีบุญยานนท์	9	8	17	37
-สาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	5	3	8	18
-เซนต์จอร์จส์ มัธยม	-	7	7	14
รวม	29	18	47	100

จากตารางข้างต้น เป็นการแสดงจำนวนผู้เข้าร่วมสนทนาแยกตามโรงเรียนและเพศ รวมเพศกลุ่มที่โรงเรียนทวิธาภิเศก ที่เป็นนักเรียนชายล้วน 16 คน และนักเรียนในโรงเรียนศรีบุญยานนท์ จำนวน 17 คน แบ่งเป็น นักเรียนหญิง 8 คน นักเรียนชาย 9 คน และนักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 8 คน แบ่งเป็นนักเรียนหญิง 3 คน นักเรียนชาย 5 คน และนักเรียนโรงเรียนเซนต์จอร์จส์ (ฝ่ายมัธยม) เป็นหญิงล้วน จำนวน 7 คน

ตารางที่ 4

สถานภาพทางครอบครัวของผู้ร่วมสนทนาแยกตามลักษณะการอยู่อาศัย

นักเรียนอยู่อาศัยกับ	จำนวน (คน)	%
ร่วมกับบิดามารดา	44	94
ร่วมกับบิดา	-	-
ร่วมกับมารดา	2	4
ร่วมกับญาติ	1	2
อื่น ๆ	-	-
รวม	47	100

จากตารางข้างต้น แสดงถึงสถานภาพครอบครัวการอาศัยอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นอาศัยอยู่กับบิดามารดา 94% (44 คน) อยู่กับมารดา 4% (2 คน) อยู่กับญาติ 2% (1 คน)

ตารางที่ 5

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแยกตามระดับฐานะ

ระดับฐานะครอบครัว	จำนวน (คน)	%
ฐานะระดับสูง	5	10
ฐานะระดับปานกลาง	40	86
ฐานะระดับต่ำ	2	4
รวม	47	100

จากตารางข้างต้น แสดงถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปรากฏผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับฐานะสูง 10% (5 คน) ระดับฐานะปานกลาง 86% (40 คน) และระดับฐานะต่ำ 3% (2 คน)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6

การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์แยกตามจำนวนชั่วโมงต่อวัน

จำนวนชั่วโมง ในการดูต่อวัน	จำนวน (คน)	%
2-3 ชั่วโมง/วัน	6	13
4-5 ชั่วโมง/วัน	29	62
มากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน	12	25
รวม	47	100

จากตารางข้างต้น แสดงถึงพฤติกรรมของการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็น ดู 2-3 ชั่วโมงต่อวัน 13% (6 คน) ดู 4-5 ชั่วโมงต่อวัน 62% (29 คน) และดูมากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน 25% (12 คน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7

รายการโทรทัศน์ที่ชอบดูแยกตามประเภทรายการ

ประเภทรายการ โทรทัศน์	จำนวน (คน)	%
รายการเพลง	47	100
รายการเกมส์โชว์	43	91
ภาพยนต์การ์ตูน	47	100
ภาพยนต์เรื่องยาว	27	58
ละครโทรทัศน์	30	63
อื่น ๆ	21	44

จากตารางข้างต้น แสดงถึงประเภทรายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างชอบดูมากน้อย
แยกตามประเภทรายการ ปรากฏว่า รายการเพลง ชอบดู 100% (ทุกคน) รายการเกมส์โชว์
ชอบดู 91% (43 คน) รายการภาพยนต์การ์ตูน ชอบดู 100% (ทุกคน) ภาพยนต์
เรื่องยาว ชอบดู 58% (27 คน) ละครโทรทัศน์ ชอบดู 63% (30 คน) และรายการ
อื่น ๆ ชอบดู 21% (44 คน)

ตารางที่ 8

ความชอบโฆษณาทางโทรทัศน์แยกตามเหตุผล

เหตุผลของความชอบ	จำนวน (คน)	%
ได้รับความรู้	20	42
ให้ความสนุกเพลิดเพลิน	45	95
ชอบนายแบบนางแบบ	37	78
ชอบเพลงประกอบ	28	60
อยากรู้เรื่องสินค้า	14	29
อื่น ๆ	9	19

จากตารางข้างต้น แสดงถึงการชอบดูโฆษณาทางโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามเหตุผลดังนี้ ชอบเพราะได้รับความรู้ 42% (20 คน) ชอบเพราะให้ความสนุกเพลิดเพลิน 95% (45 คน) ชอบเพราะชอบดูนายแบบนางแบบ 78% (37 คน) ชอบเพราะเพลงประกอบ 60% (28 คน) ชอบเพราะอยากรู้เรื่องสินค้า 29% (14 คน) และชอบเพราะอื่น ๆ 19% (9 คน)

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์

เพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย คือ ร้อยละ 61 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 39

อายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 14-16 ปี

สถานภาพทางครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเอง และอยู่ร่วมกับ บิดามารดา ประมาณร้อยละ 94

ฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่าส่วนใหญ่มีระดับฐานะปานกลาง คือ ร้อยละ 86

การเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ พบว่าส่วนใหญ่ชมรายการโทรทัศน์ 4-5 ชั่วโมง ต่อวัน คือ ร้อยละ 61

ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ชอบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างชอบดูรายการหลายประเภท ร่วมกัน ตามลำดับความชอบมาก-น้อย ดังนี้

- รายการเพลงและภาพยนตร์การ์ตูน	ชอบมากที่สุด = ร้อยละ 100
- รายการเกมส์โชว์	ชอบมากที่สุด = ร้อยละ 91
- ละครโทรทัศน์	ชอบมากที่สุด = ร้อยละ 63
- ภาพยนตร์เรื่องยาว	ชอบมากที่สุด = ร้อยละ 59
- รายการอื่น ๆ	ชอบมากที่สุด = ร้อยละ 44

ความชอบภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบภาพยนตร์ โฆษณาทางโทรทัศน์ ด้วยเหตุผลมาก-น้อย ตามลำดับ ดังนี้

- ให้ความสนุกเพลิดเพลิน	ชอบ ร้อยละ 95
- ชอบดูนายแบบนางแบบ	ชอบ ร้อยละ 78
- ชอบเพลงประกอบ	ชอบ ร้อยละ 60
- ได้รับความรู้	ชอบ ร้อยละ 42
- อยากรู้เรื่องสินค้า	ชอบ ร้อยละ 29
- อื่น ๆ	ชอบ ร้อยละ 19

ส่วนที่ 2 การเสนอผลการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม

การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคม 4 เรื่อง ซึ่งได้จากการจัดสนทนากลุ่ม โดยให้นักเรียนชมภาพยนตร์โฆษณาที่คัดเลือกไว้ และสอบถามความคิดเห็น และความรู้สึกที่มีต่อภาพยนตร์ดังกล่าว ซึ่งจะเสนอผลการศึกษาดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคม

โดยจะศึกษาถึงความรู้สึกชอบและไม่ชอบในภาพยนตร์เรื่องต่อไปนี้

1. ภาพยนตร์เรื่อง "คลาสรูม"
2. ภาพยนตร์เรื่อง "بابบุญ"
3. ภาพยนตร์เรื่อง "ขอจันทร์"
4. ภาพยนตร์เรื่อง "วัด"

2. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักของการโฆษณา

ศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนในส่วนของความเข้าใจวัตถุประสงค์ที่ภาพยนตร์ต้องการปลูกฝัง

3. ความคิดเห็นต่อผลการจูงใจนำไปสู่การปฏิบัติ

จะศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลของโฆษณาที่จะเกิดการประพฤติปฏิบัติ

1. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคม

ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง "คลาสรูม"

เนื้อเรื่องย่อ

เด็ก ๆ นั่งรวมกันอยู่ในห้อง แสดงท่าทางเอาจริงเอาจัง เพื่อเรียกร้องขอความยุติธรรมจากการที่ถูกผู้ใหญ่สั่งให้ทำโน่นทำนี่ และเด็กหนึ่งคนขออนุญาตผู้ใหญ่เป็นทนายของพรรคประชาชนการที่ผู้ใหญ่ไม่ยอมใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว

เสียงประกอบ

"ผู้ใหญ่ให้เราตีนม เพื่อจะได้แข็งแรง (ใช่) บอกให้เรากินผักเยอะ ๆ (ใช่) ให้แปรงฟัน ให้เราไปหาหมอฟัน ให้ตัดเล็บ ให้ออกกำลังกาย ให้ล้างมือ ให้ดูสบู่ ให้อ่านอนดิ๊ก สุขภาพจะได้แข็งแรง (ใช่) เอ...แล้วที่เวลาเขาบอกให้ผู้ใหญ่ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วผู้ใหญ่ไม่เห็นใช่เลย สุขภาพเด็กไทยมีดมน เพราะสารตะกั่วในอากาศสูงถึงขีดอันตรายแล้ว เต็ม ไม่เต็ม น้ำมันไร้สารตะกั่วทำไมต้องรอให้เด็กถาม เอ...หรือว่าพวกผู้ใหญ่เขาไม่ห่วงเราจริง ๆ"

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความชอบในภาพยนตร์โฆษณา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกือบทุกคนตอบว่า ชอบ โดยมีเหตุผลในการชอบหลากหลาย ได้แก่ ชอบเพราะการนำเด็กมาเป็นผู้นำเสนอ ให้ความรู้สึกน่ารัก ชอบเพราะเนื้อหาให้ความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อม ชอบเพราะลักษณะภาพน่าสนใจ ทำให้สะดุดตาดูแล้วอยากดูอีก และชอบเพราะการใช้รูปแบบนำเสนอที่น่าสนใจ โดยสร้างเรื่องราวเป็นการขออนุญาต และการประท้วงเพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ต้องการ

เหตุผลในการชอบ นักเรียนชอบเพราะเหตุผลต่อไปนี้

1. การใช้เด็กเป็นผู้เสนอสาร (presenter)

เป็นเหตุผลที่นักเรียนกล่าวถึงมากที่สุด โดยนักเรียนเห็นว่าการศึกษาที่ภาพยนตร์เสนอให้เห็นเด็ก ๆ นั่งรวมกันในห้องเรียน และพูดเป็นเชิงเรียกร้องความเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่น่ารัก ทำให้เกิดความประทับใจและทำให้เอาชนะใจผู้ใหญ่ได้ เนื่องจากผู้ใหญ่ มักจะมีความรักต่อเด็กเป็นทุนอยู่แล้ว คงทำให้ผู้ใหญ่หันมาสนใจความต้องการของเด็กมากขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ชอบที่เด็กน่ารักดี ทำให้รู้สึกดีว่าการใช้ผู้ใหญ่มาเสนอ ทำให้หน้าเบือ และไม่น่าสนใจ"

- "คิดว่าความไร้เดียงสาของเด็กจะเป็นสื่อกลาง ทำให้เข้าถึงผู้ใหญ่ได้ง่ายกว่า เพราะผู้ใหญ่ให้ความรักต่อเด็กอยู่แล้ว ก็คงให้ความสนใจยิ่งขึ้น"

2. วิธีการนำเสนอโดยใช้รูปแบบการย้อนถาม เพื่อเป็นการเตือนสติ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมสนทนา ประมาณ 1 ใน 10 ที่แสดงความเห็นต่อวิธีการนำเสนอ โดยทุกคนมีความเห็นว่ารูปร่าง และวิธีการที่เด็ก ๆ ย้อนถามผู้ใหญ่ จะทำให้ผู้ใหญ่เกิดความสนใจที่ถูกต้องถามเอาคือ ๆ และเกิดสัทนึกในการใช้นั้นไร้สาระตะกั่ว ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่าใช้เด็กมาเป็นคนถามน่าจะทำให้ผู้ใหญ่เกิดความสนใจ และหวนคิดว่าทำไมจะไม่ให้ในสิ่งที่เด็ก ๆ ขอไม่ได้ เพราะพ่อแม่เป็นห่วงลูก ๆ ของตัวเอง"

- "ชอบวิธีนำเสนอที่ใช้เด็กมาประท้วง เพราะตามธรรมดาผู้ใหญ่จะเป็นฝ่ายสอนเด็กให้ทำโน่น ทำนี่ ถ้าให้เด็กมาเป็นฝ่ายย้อนถามเอาบ้างว่าทำไมผู้ใหญ่ไม่ใช้นั้น ไร้สาระตะกั่วทำไมต้องรอให้เด็กถาม"

3. เนื้อเรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม

พบว่านักเรียนประมาณครึ่งหนึ่ง ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ และทุกคนชอบเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ รมรงค์ให้รักษาสภาพอากาศไม่ให้เกิดมลพิษ และยังเห็นว่าเป็นการสอนให้รู้ว่า น้ำมันไร้สารตะกั่วช่วยลดมลพิษได้ ซึ่งผู้ใหญ่บางคนยังไม่ทราบ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงก่อให้เกิดความเข้าใจ และช่วยรักษาสังคมให้ดีขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ชอบเรื่อง เพราะจะทำให้อากาศดีขึ้น ส่วนลดมลพิษทำให้คนที่ขับรถรู้ว่าใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วแล้วอากาศจะดีขึ้น"

- "ช่วยรมรงค์ให้ผู้ใหญ่ตระหนักว่า สภาพแวดล้อมตอนนี้แย่แล้วอาจจะเกิดโทษแก่เด็กได้ ซึ่งผู้ใหญ่บางคนตอนแรกอาจจะไม่รู้ แต่โฆษณาที่ช่วยบอกให้รู้ได้"

4. การจัดฉาก แสง สี ในภาพยนตร์มีความสวยงาม

นักเรียนผู้ร่วมสนทนาประมาณ 4-5 คน ที่แสดงความคิดเห็นต่อการจัดฉาก แสง สี โดยทุกคนมองว่า ภาพยนตร์มีความน่าสนใจ โดยเฉพาะบรรยากาศในเรื่องดูเป็นธรรมชาติ จากฉากที่เด็ก ๆ นั่งรวมกัน และแสดงสีหน้าท่าทางสื่อถึงความจริงจังในการเรียกร้อง เป็นภาพที่ดูแล้วทำให้รู้สึกเอาจริงเอาจังให้ความรู้สึกสะดุดตา ดูแล้วอยากดูอีก ดังตัวอย่างคำพูด

- "ภาพดูแล้วสะดุดตา เห็นแล้วอยากดูอีก ชอบบรรยากาศในเรื่องท่าทางเด็กในโฆษณาเอาจริงเอาจัง ทำให้ดูหนักแน่นดี"

- "ชอบที่เด็กแย่งกันพูด ดูรู้เพียงชาติ"

ความรู้สึกไม่ชอบในภาพยนตร์

การศึกษาพบว่า มีนักเรียนเพียงไม่กี่คนไม่ชอบภาพยนตร์โฆษณาเรื่องนี้ คือ 2 คน ไม่ชอบ และ 2 คนรู้สึกเฉย ๆ โดยผู้ร่วมสนทนามองที่รูปแบบการเสนอโดยเห็นว่า ภาพยนตร์โฆษณามีลักษณะที่ไม่น่าดูของเด็ก ๆ เสนอออกมา ซึ่งดูไม่เหมาะสม รวมทั้งไม่เหมาะสมในเรื่องความสมจริงด้วย

เหตุผลของความไม่ชอบภาพยนตร์

นักเรียนที่ตอบว่าไม่ชอบ 2 คน และรู้สึกเฉย ๆ 2 คน ได้ให้เหตุผลดังนี้

1. ลักษณะของเด็ก ๆ ในภาพยนตร์ไม่เรียบร้อย

นักเรียนเห็นว่าในฉากภาพยนตร์ซึ่งมีเด็กพูดจาเสียงดัง ท่าทางเหมือนนักเลงและแย่งกันพูด เป็นลักษณะเหมือนการก่อกวน และเห็นว่าการแสดงออกไม่มีระเบียบที่ดี ดังตัวอย่างคำพูด

- "เด็กพูดจารุนแรงกวน ๆ เสียงฟังไม่ค่อยชัด คุณแล้วเหมือนการประท้วง ไม่ควรพูดจาแบบนี้ คำพูดที่ว่า ช่าย-ช่าย เป็นคำพูดที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก"

- "รู้สึกว่ารุนแรงไป ควรให้เด็กไปขอผู้ใหญ่แบบสุภาพกว่านี้ การจัดองค์ประกอบของฉาก ไม่เป็นระเบียบ"

2. ขาดความสมจริงในเนื้อเรื่อง

นักเรียนเห็นว่าเด็ก ๆ ในภาพยนตร์ยังเล็กเกินไป ที่จะรู้จักคิดและขอร้องให้ผู้ใหญ่ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของพวกเขา น่าจะเป็นเด็กโตกว่านี้ ที่จะคิดเป็น ดังตัวอย่างคำพูด

- "เป็นไปได้ที่เด็กตัวเล็กขนาดนี้จะมาถามผู้ใหญ่ ควรใช้เด็กโตกว่านี้หน่อย
คิดว่าโฆษณาชิ้นนี้ไม่เหมาะสม"

ผลการศึกษา - ในส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง
"คลาสรูม" โดยสรุปดังนี้

นักเรียนที่มีความรู้สึกชอบ ส่วนใหญ่ชอบในประเด็นการใช้เด็กเป็นผู้นำเสนอสาร
และชอบวิธีการนำเสนอโดยการใช้วิธีการย้อนถามเชิงประชดประชัน นักเรียนผู้ร่วมสนทนา
เห็นว่าเป็นความน่าสนใจที่让孩子เป็นคนเสนอเนื้อเรื่อง ซึ่งทำให้แปลกและน่าติดตามกว่าการใช้ผู้ใหญ่

ส่วนนักเรียนที่รู้สึกไม่ชอบ โดยเห็นว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้สื่อสารออกมาได้ไม่ดี โดยเฉพาะลักษณะความไม่เรียบร้อยของเด็ก ๆ และขาดความสมจริงในเนื้อเรื่อง

ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง "บาปบุญ"

เนื้อเรื่องย่อ

การทำบุญที่พบเห็นโดยทั่วไป คือ การปล่อยเต่าให้เป็นอิสระ แต่ทันทีที่ถูกปล่อยไป
เต่าจะถูกไล่จับมาขายใหม่ให้คนทำบุญเวียนเรื่อยไป จนเต่าต้องจบชีวิตลงในเวลาอันสั้น

เสียงบรรยาย

"หากการให้อิสระภาพ คือ จุดเริ่มต้นของการจบชีวิตใครจะบอกได้ว่า มันเป็นบุญ
หรือบาป"

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความชอบในภาพยนตร์โฆษณา

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบ และเห็นว่าภาพยนตร์สร้างความรู้สึกรู้สึกได้ชัดเจนและก่อให้เกิดผลในทันที ผู้ร่วมสนทนาเห็นว่าเนื้อเรื่อง ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์ได้ชัดเจน โดยเฉพาะการสะท้อนถึงความโหดร้ายทารุณที่มนุษย์ได้ทำลงไปก่อให้เกิดความสงสารและได้คิด จึงน่าจะได้ผลในการปลูกฝังจิตใจให้เมตตาต่อสัตว์

เหตุผลในการชอบภาพยนตร์โฆษณา

พบว่านักเรียนชอบเพราะเหตุผลต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์

นักเรียนคนหนึ่ง ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำบุญ โดยการปล่อยสัตว์และทุกคนชอบที่ภาพยนตร์ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำบุญด้วยการปล่อยนก ปล่อยปลา หรือปล่อยเต่า เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้มีกระบวนการค้าขายสัตว์ โดยการจับสัตว์มาขายต่อวนเวียนไป จนสัตว์ต้องตายในเวลาสั้น เพราะเมื่อมีผู้ซื้อสัตว์ไปปล่อย สัตว์เหล่านั้นก็จะถูกล่าจับมาเพื่อเอาไปขายใหม่ ดังนั้นการกระทำดังกล่าวแทนที่จะได้บุญกลับกลายเป็นการสร้างบาป จากการเบียดเบียนชีวิตสัตว์ จากภาพยนตร์เรื่องนี้ จึงให้ความกระจ่างแก่ผู้ที่เข้าใจผิดได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างคำพูด

- "ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องว่า การทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์เป็นเรื่องโหดร้ายเป็นการส่งเสริมให้ทรมาณสัตว์ไปเรื่อย ๆ แบบนั้นไม่ใช่การทำบุญ แต่เป็นบาป"

2. สะท้อนภาพการข่มเหงรังแกสัตว์

พบว่านักเรียนประมาณ 2 ใน 5 ชอบที่ภาพยนตร์แสดงให้เห็นการที่มนุษย์เบียดเบียนชีวิตสัตว์ เพื่อสนองความต้องการของตน โดยนักเรียนทุกคนที่มีความคิดเห็นดังกล่าวเห็นว่า ความเห็นแก่ตัวของคนที่ทำร้ายสัตว์ ด้วยการไล่ตะครุบเต่าแล้วจับโยนใส่ตะกร้าไป

ขายต่อ เป็นการกระทำที่ขาดมนุษยธรรม ซึ่งจะทำให้คนหวั่นไหวและจดจำได้จนอาจจะไม่ซื้อสัตว์ไปปล่อยอีก ดังตัวอย่างคำพูด

- "เป็นการสะท้อนความโหดร้ายของคนที่ทำกับเต่า เพียงแค่อยากได้เงิน ทำให้เห็นว่าสังคมทำไม่ถูก ให้ความรู้สึกสะเทือนใจและคนคงไม่คิด"

- "ทำให้เห็นว่าความเห็นแก่ตัวของคนเป็นอย่างไร คิดจะทำบุญด้วยการแลกมาด้วยเงิน คิดว่าปล่อยสัตว์แล้วจะได้บุญ แต่พอปล่อยไปแล้วมันก็ตาย คิดว่าคนดูคงสงสารแล้วเลิกซื้อสัตว์มาปล่อย"

ความรู้สึกไม่ชอบภาพยนตร์

ผลการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 คน ที่ไม่ชอบ และ 3 คน รู้สึกเฉย ๆ โดยให้เหตุผลเพียงประการเดียว คือ

การเสนอเรื่องดนตรี ภาพ ดุรนแรงทำให้หุดหู่และน่ากลัว

การศึกษาพบว่า นักเรียนที่ไม่ชอบทุกคน กล่าวถึง ภาพ เสียง สี และการเสนอเรื่องว่าไม่เหมาะสม นักเรียนเห็นว่า การที่เต่าถูกล่าและจับที่ปล่อยไป และจับโยนใส่ตะกร้า และเสียงดนตรี และแสงที่ตลกกลับดำ ๆ ทำให้รู้สึกน่ากลัว ไม่อยากดูจึงไม่ชอบ และเห็นว่าน่าจะ เสนอภาพและ เนื้อเรื่องเป็นอย่างอื่น ซึ่งให้ความหมายถึงการเลิกซื้อสัตว์ไปปล่อยอาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีกว่านี้ ดังตัวอย่างคำพูด

- "สงสารเต่าที่เอามันมาโยนใส่ตะกร้า ดูแล้วหุดหู่ใจ น่าสงสารไม่ชอบ"

- "ดูแล้วรู้สึกรุนแรงไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เด็กดูแล้วอาจจะไม่เข้าใจ ไม่น่าสนใจ ฟัง ไม่ดี ไม่ชอบสี คู่มือไปหมด เพลงประกอบก็ไม่ได้ เสียงตึง ๆ ดูน่ากลัว"

ผลการสนทนากลุ่มในส่วนของความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "บาบบุญ" โดยสรุป ดังนี้

นักเรียนส่วนใหญ่ชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ และเห็นว่าเนื้อเรื่องทำให้เกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์ และ เป็นการสะท้อนถึงความโหดร้ายที่มนุษย์ ทำต่อสัตว์ ซึ่งจะมีผลด้านจิตใจ ทำให้คนเลิกซื้อสัตว์ไปปล่อยในที่สุด

ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบ เห็นว่าเนื้อเรื่องสร้างความรู้สึกน่ากลัว หดหู่ใจ และ เป็นความรุนแรงในการปลุกฝังจิตใจ น่าจะลดความโหดร้ายลงไป ทำให้เกิดความสะเทือนใจ น้อยลงได้

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "ขอจันทร์"

เนื้อเรื่องย่อ

แม่น้ำเจ้าพระยาที่เคยมีความสำคัญในการหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์มาช้านาน กำลังน่า เสียดายเพราะการทิ้งขยะลงคู คลอง และการระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ เด็ก ๆ ลงเล่นน้ำ แสดงแววตาอ่อนวอนให้ช่วยกันรักษาแม่น้ำให้สะอาดเหมือนเดิม

เสียงประกอบ

"จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า ขอข้าวขอแกง ขอแหวนทองแดงผูกมือน้องข้า ขอเจ้าพระยา ใหนัก้องข้าเห็น ขอบลาเป็นเป็นไหม้แหวกว่าย ขอน้ำใสใสน้ำใหนัก้องข้าที่ ขอน้ำใจดีใหนัก้อง ข้าบ้าง ขอตัวอย่างใหนัก้องข้าตาม ขอแม่น้ำของข้ากลับคืน"

เสียงบรรยาย

"บ๊อบบี้ น้ำเสียก่อนทิ้ง"

ความรู้สึกชอบในภาพยนตร์โฆษณา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนผู้สันทนทุกคนชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ โดยเห็นว่า เนื้อหาในภาพยนตร์ดี ภาพและเสียงที่นำมาใช้สอดคล้องกัน ที่น่าสังเกต มีนักเรียนบางคนพูดว่า "เยี่ยม เรื่องนี้สมบูรณ์ที่สุดแล้ว ไม่ต้องปรับปรุงอะไรอีก"

เหตุผลในการชอบภาพยนตร์โฆษณา นักเรียนชอบเพราะเหตุผลต่อไปนี้

1. รูปแบบการนำเสนอการตัดต่อภาพและเสียงมีความสอดคล้องดี

ผลการศึกษาพบว่า เป็นเหตุผลที่นักเรียนทุกคนชอบและประทับใจ โดยที่นักเรียนทุกคนกล่าวถึงมากที่สุด คือ การตัดต่อลำดับภาพน่าสนใจ เสียงประกอบสร้างความประทับใจซึ่งมีส่วนทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ดี และชอบในความรู้สึกของนักเรียน จากภาพยนตร์มีลักษณะเป็นบทร้อยกรอง คือ "จันทร์เอยจันทร์เจ้าขอข้าวขอแกง ขอแหวนทองแดงผูกมือน้องข้า ขอเจ้าพระยาให้น้องข้าเห็น ขอบลาเป็นเป็นให้มีแหวกว้าย ขอน้ำใสใสน้องข้าที่ขอน้ำใจดีให้น้องข้าบ้าง ขอตัวอย่างให้น้องข้าตาม ขอแม่น้ำของข้ากลับคืน" นักเรียนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีความไพเราะและคุ้นเคยเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนประทับใจได้มากที่สุด ดังตัวอย่างคำพูด

- "ชอบคำพูดที่เป็นกลอน สอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่องได้ดี ดูแล้วได้ความรู้สึกดี ดึงดูดใจคนมาสนใจ เพราะเป็นคำที่คุ้นเคยได้ยินบ่อย"

- "ชอบภาพตัดต่อได้เหมาะเจาะ ขณะที่เด็กมาเล่นน้ำ โรงงานก็ปล่อยน้ำเสียออกมา แวดตาเด็กขอร้องดูแล้วสะเทือนใจ"

2. เนื้อหาของภาพยนตร์สร้างสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อม

พบว่านักเรียนประมาณ 2 ใน 5 ที่เห็นว่า ภาพยนตร์แสดงถึงการทำลายสิ่งแวดล้อมด้วยการทิ้งขยะลงในแม่น้ำ การปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ มลพิษจากโรงงานที่

ทำให้หน้าเสีย ขณะที่น้ำยังมีความจำเป็นต่อทุกชีวิตโดยเฉพาะเด็ก ๆ ซึ่งยังต้องมีชีวิตอีกยาวนาน นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาภาพยนตร์สื่อให้เห็นได้ชัดเจน ถึงแม่น้ำกาลังเน่าเสีย สร้างสำนึกในการช่วยกันรักษาความสะอาด ด้วยการไม่ทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงสู่น้ำ ขณะเดียวกันเด็ก ๆ ซึ่งแสดงสีหน้าวิงวอน ขอน้ำใสสะอาดกลับคืนมา จึงน่าจะทำให้เกิดการตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกันได้มากขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ให้รู้ว่าแม่น้ำเจ้าพระยากาลังจะเน่าแล้ว ตีแม่ปัญหาสังคมให้เห็นชัดเจน ทำให้เกิดการตระหนักถึงการอนุรักษ์โดยเฉพาะการรักษาความสะอาดของแม่น้ำลาคอง"

- "ให้ภาพพจน์ชัดเจนเห็นสภาพน้ำแค่เสีย ทำให้เห็นถึงความน่ากลัว หากไม่ช่วยกันน้ำคงเน่าเสียยิ่งขึ้น จะเป็นปัญหาต่อสังคม"

3. เด็กผู้นำเสนอ (Presentor) แสดงออกได้ดี

นักเรียนประมาณ 1 ใน 4 ที่กล่าวถึง ฉากในภาพยนตร์ที่เด็กแสดงออกทางสายตา เมื่อลงไปในน้ำแล้วพบความผิดหวัง นักเรียนทุกคนเห็นว่าสีหน้าแววตาของเด็กที่วิงวอนอย่าง นุ่มนวล ก่อให้เกิดความสะเทือนใจและประทับใจ เนื่องจากนักเรียนเห็นว่าเด็ก ๆ ยังต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดี ๆ เพื่อการเล่นสนุกสนานตามวัย แต่สภาพปัจจุบันเด็กอาจจะต้อง ผิดหวัง เพราะไม่สามารถหาสิ่งเหล่านั้นได้ ดังตัวอย่างคำพูด

- "ได้อารมณ์มาก รู้สึกว่า เมื่อเด็กกระโดดลงน้ำแล้วรู้สึกสีหน้าผิดหวัง สีหน้าของเด็กที่แสดงออกมาทำให้รู้สึกสะเทือนใจ"

- "ดำเนินเรื่องได้ประทับใจดี สอดคล้องกันได้อารมณ์และความรู้สึกดี ทำให้รู้ว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิตเป็นอย่างมาก แววตาที่ออกมาดูน่าสงสารคงได้ผลกว่า เรื่องก่อน (คลาสรูม)"

ผลการสนทนากลุ่มในส่วนความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "ขอจันทร์" โดยสรุป

นักเรียนทุกคนชอบภาพยนตร์โฆษณา เรื่องนี้ในด้านการถ่ายทำโดยเฉพาะการนำเอาคอนกรีตยุคใหม่มาใช้เป็นเสียงประกอบพบว่า นักเรียนกล่าวถึงมากที่สุด โดยเห็นว่าสร้างความประทับใจได้ดี เพราะเป็นบทประพันธ์ที่คุ้นเคย ทำให้เกิดความรู้สึกดีใจ และ ได้ผลในด้านความพอใจมากกว่าโฆษณาเรื่องอื่น ๆ

นอกจากนั้น นักเรียนยังกล่าวถึงรูปแบบการจูงใจด้วยการอ่อนน้อมอย่างนุ่มนวล นักเรียนเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีและน่าจะได้ผลกว่าวิธีรุนแรงอื่น ๆ

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "วัด"

เนื้อเรื่องย่อ

ชีวิตเด็กคลุกคลีกับวัดเป็นอย่างดี เนื่องจากพ่อทำงานบูรณะซ่อมแซมโบสถ์ ทำให้เด็กมีโอกาสใกล้ชิดกับบรรยากาศของคุณธรรมความดี เด็กมีความศรัทธากราบไหว้พระพุทธรูปแล้วสนทนากับพ่อ เรื่องความเชื่อในการทำความดีได้ดี

เสียง

- ลูก : พ่อครับ พ่อ เชื่อหรือเปล่าครับ ว่าทำดีแล้วได้ดี
 พ่อ : เชื่อสิลูก
 ลูก : ผมก็ เชื่อครับ

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความชอบในภาพยนตร์โฆษณา

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกินครึ่งที่รู้สึกชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ โดยเห็นว่าเทคนิคการถ่ายทำ การให้ดนตรี และฉากประกอบดี โดยเฉพาะการเลือกเอาสัญลักษณ์ทางศาสนา มาเป็นสื่อความหมายของความดี ทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อถือได้เป็นอย่างดี

เหตุผลในการชอบภาพยนตร์

นักเรียนชอบด้วยเหตุผลเพียงประการเดียว คือ

การถ่ายทำใช้เทคนิคในด้านภาพเสียงและแสงได้ไพเราะและสวยงาม

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกินครึ่งหนึ่งที่ชอบและทุกคนที่ชอบให้เหตุผล คือ ภาพยนตร์มีการถ่ายทำดี ภาพสวยตระการตา โดยเฉพาะการเลือกสถานที่เสาต้นโต ๗ องค์พระพุทธรูป แสงเงาไม้มณฑล เสียงดนตรีและเสียงกระดิ่งเมื่อถูกลมพัด ทำให้รู้สึก สอดคล้องกันดี ทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งถึงความสงบร่มเย็น ทั้งหมดจึงทำให้ภาพยนตร์ดี ดังตัวอย่างคำพูด

- "ชอบ background ของเรื่อง ภาพ เสียง สอดคล้องกับดนตรีสัมพันธ์กัน เย็น ๆ ดูแล้วสบายตา ใสแสงได้สวย"

- "ชอบเทคนิคการถ่ายทำ ลูกเดินเล่นเข้าไปในโบสถ์ เดินผ่านเสา แล้วไหว้พระ ตัดกลับไปที่พัก ชอบตรงการตัดต่อภาพ ดนตรี เพลงประกอบดี"

นอกจากนี้ นักเรียนหนึ่งคนที่ชอบเพราะเหตุผลข้างต้น ยังให้เหตุผลประกอบเพิ่มเติม อีกว่า ชอบที่นำเอาหลักศาสนาและสัญลักษณ์มาเป็นสิ่งที่แสดงถึงความดี ทำให้รู้สึกพอใจมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ใช้หลักของศาสนาเข้ามาได้ดีมาก สมจริงสมจังกับเรื่องทำความดี เป็นสิ่งที่ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน อยากให้มีโฆษณานี้นานานแล้ว"

- "ชอบที่เอาพระพุทธรูปมาเกี่ยวข้อง ชอบตรงที่กราบพระ เด็กมององค์พระ พุทธรูปด้วยความศรัทธา สมกับเรื่องทำความดี"

ความรู้สึกไม่ชอบในภาพยนตร์โฆษณา

ผลการศึกษาพบว่า น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่ไม่ชอบ ซึ่งประกอบด้วยประมาณ 1 ใน 3 ไม่ชอบ และประมาณ 1 ใน 4 เฉย ๆ โดยนักเรียนเห็นว่าการถ่ายทำภาพยนตร์ดี แต่ในส่วนเนื้อหาของภาพยนตร์ยังไม่ดี เพราะไม่สามารถสร้างความเข้าใจและไม่ประทับใจในการทำความเข้าใจ จนอาจจะไม่ก่อให้เกิดผลด้านการโน้มน้าวใจได้

เหตุผลในการไม่ชอบภาพยนตร์

นักเรียนบอกเพราะเหตุผลต่อไปนี้

1. เนื้อเรื่องเข้าใจยาก

นักเรียนที่ไม่ชอบและเฉย ๆ ประมาณ 5-6 คน ที่กล่าวถึงเนื้อเรื่อง โดยทุกคนเห็นว่าแม้ภาพยนตร์จะถ่ายทำดี ภาพ เสียง สี มีความสวยงาม แต่การที่ไม่สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องทำให้รู้สึกไม่ชอบ นักเรียนกล่าวถึงเนื้อเรื่องว่า เพียงภาพเด็กเดินเข้าไปกราบพระพุทธรูปและออกมาถามพ่อว่า "พ่อเชื่อหรือไม่ว่าทำดีแล้วได้ดี" และได้รับคำตอบว่าเชื่อเป็นสิ่งที่ยากที่จะเข้าใจว่าเนื้อหาต้องการบอกถึงการทำความดี ทำให้ไม่ชอบนักเรียนเห็นว่าต้องใช้ความตั้งใจ และความพยายามในการคิดต่อจึงจะรู้เรื่อง ดังตัวอย่างคำพูด

- "ต้องใช้ความคิด ดูแล้วเข้าใจยาก ไม่สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ว่าจะบอกอะไร"

- "ชอบภาพ แต่ไม่ชอบเนื้อเรื่อง เพราะไม่เข้าใจ ดูแล้วรู้สึกงง"

2. ข้อมูลในเรื่องน้อยไป

นักเรียนเกือบ 1 ใน 5 ที่กล่าวถึงการให้ข้อมูลจากภาพยนตร์โดยทุกคนกล่าวถึงการได้ข้อมูลว่า การที่ภาพยนตร์ไม่มีบทสนทนาหรือคำบรรยายใด ๆ นอกจากคำถามของลูกและการเดินเรื่องด้วยภาพเท่านั้น ทำให้นักเรียนได้รายละเอียดน้อย และไม่เพียงพอที่จะ

อธิบายให้เข้าใจว่า "ทาคีได้นั้นมีลักษณะอย่างไร" และ เนื้อหายังไม่บอกว่าทาคีจะได้อะไร ทำให้ไม่ชอบ นักเรียนมีความเห็นว่า ควรจะมีการเสนอเรื่องที่เป็นอุทาหรณ์หรือเป็นตัวอย่างด้วย จึงจะเกิดความเข้าใจได้ดี ดังตัวอย่างคำพูด

- "ไม่สามารถสื่อความหมายได้ว่า ทาคีแล้วได้ดีตรงไหน ยังไม่พอที่จะอธิบายว่า ทาคีได้อะไร"

- "คุณแล้วไม่ค่อยมีเหตุผล เนื้อหายังไม่โน้มน้าวใจได้ว่า ความดีความชั่ว เป็นอย่างไร"

3. ภาพยนตร์ไม่มีจุดเด่น

นักเรียน 2 - 3 คน ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นของภาพยนตร์โดยนักเรียน ได้กล่าวว่า ภาพยนตร์มีเนื้อเรื่องเรียบ ๆ ทำให้ไม่ชอบ ไม่มีสิ่งดึงดูดใจให้จดจำได้ ขาดตัวอย่าง และมีบทสนทนาอวยไป ทำให้ขาดความน่าสนใจ บางครั้งอาจจะไม่ยอมดูเพราะ ภาพยนตร์ขาดส่วนสำคัญที่เด่น ๆ ซึ่งไม่สามารถก่อให้เกิดผลในด้านการจูงใจ ดังตัวอย่างคำพูด

- "ภาพไม่ค่อยสมบูรณ์ ไม่น่าสนใจ ขาดจุดเด่น ไม่สามารถจดจำอะไรได้น่าจะแสดงถึงตัวอย่างให้เกิดความรู้สึก และต้องให้คนทาคี"

- "ไม่มีเหตุจูงใจ ไม่มีอะไรประกอบ ไม่ชวนให้คิด ทุกคนรู้อยู่แล้ว ทาคีได้ดี ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยของบุคคลมากกว่า ไม่ขึ้นอยู่กับโฆษณา"

4. ขัดกับความเป็นจริง

พบว่านักเรียน 2 คน ที่กล่าวถึงความเป็นไปได้ในเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ว่า ขัดกับความเป็นจริง โดยนักเรียนเห็นว่าเนื้อหาของภาพยนตร์ที่ให้เด็กเดินเข้าไปในโบสถ์ และกราบพระอย่างศรัทธา และออกมาถามพ่อถึงการทำความดี เป็นสิ่งที่ไม่น่าเป็นไปได้ว่า เด็กอายุเพียงแค่นั้น จะรู้จักคิดและทำเช่นนั้น ทำให้ไม่ชอบ นักเรียนเห็นว่า ในความเป็นจริง เด็ก ๆ จะไม่คิดและทำเช่นนั้นอย่างแน่นอน โดยเฉพาะในโบสถ์ซึ่งวังเวงและมีพระพุทธรูปองค์

ใหญ่เด็กน่าจะรู้สึกหวาดกลัวมากกว่า จึงไม่น่าเป็นไปได้ว่าในความเป็นจริง เด็กจะกล้าไปกราบพระตามลัทธิ ดังตัวอย่างคาพูด

- "รู้สึกขัดกับหลักความจริงเด็กจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะเด็กจะกลัวมากกว่า"
- "เด็ก ๆ ทั่วไป มักจะไม่ทำแบบนั้น คือ มักจะไม่เดินเข้าไปในโบสถ์ เพราะโบสถ์จะให้ความรู้สึกวังเวง น่ากลัว"

ผลการสนทนากลุ่มในส่วนของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "วัด" โดยสรุป

นักเรียนมีความรู้สึกเป็น 2 กลุ่มในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ชอบ และไม่ชอบ โดยนักเรียนที่ชอบมีเหตุผลเดียว คือ ภาพยนตร์มีความสวยงาม ถ่ายทำได้ดีโดยเฉพาะภาพและสี

สำหรับนักเรียนที่ไม่ชอบ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องยาก ข้อมูลน้อย ขาดจุดเด่น และขัดกับความเป็นจริง ซึ่งเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจได้ โดยเฉพาะไม่สามารถจูงใจให้เชื่อถือในเรื่องการทำความดี จึงรู้สึกไม่ชอบภาพยนตร์เรื่องนี้

ผลการศึกษาในส่วนของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาทั้ง 4 เรื่อง ได้ผลการศึกษาดังนี้ คือ

นักเรียนส่วนใหญ่ชอบภาพยนตร์โฆษณาในเหตุผลการถ่ายทำดี ผู้แสดงมีความน่าสนใจ เนื้อเรื่องให้ความรู้ เนื้อหามีความสมจริง และวิธีการนำเสนอตามลำดับ ส่วนเหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบ คือ เนื้อหาเข้าใจยากและขาดความสมจริง

อย่างไรก็ดี จากภาพยนตร์โฆษณาทั้ง 4 เรื่อง พบว่ามีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่นักเรียนทุกคนชอบ คือ เรื่อง "ขอจ้.ม.ร."

2. ความเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักของโฆษณา

ผลการศึกษาแยกเสนอดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "คลาสรูม"

วัตถุประสงค์หลัก เพื่อรณรงค์ให้ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณาได้ถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของภาพยนตร์โฆษณา คือ ทุกคนตอบว่า ภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง คลาสรูม มีวัตถุประสงค์เพื่อการรณรงค์ให้ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว เพื่อเป็นการช่วยกันลดปัญหามลภาวะ ในอากาศ ดังตัวอย่างคำพูด

- "รณรงค์ให้คนหันมาใช้ น้ำมันไร้สารตะกั่ว เพื่อให้ผู้ใหญ่ได้คิดว่าน้ำมันไร้สาร ตะกั่วจะช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นทำให้สุขภาพของเด็ก ๆ "

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "บาบบุญ"

วัตถุประสงค์หลักของโฆษณา เพื่อให้คนเลิกวิธีการทานบุญด้วยการซื้อสัตว์ไปปล่อย

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณาได้ถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของภาพยนตร์โฆษณา คือนักเรียนทุกคนตอบว่า ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง บาบบุญ มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้เลิกวิธีการทานบุญด้วยการซื้อสัตว์ไปปล่อย นักเรียนได้ให้ความเห็นว่า ภาพยนตร์โฆษณาเรื่องนี้ได้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทานบุญดังกล่าว ได้เป็นอย่างดี เพราะการทานบุญด้วยการปล่อยสัตว์เท่ากับการสนับสนุนให้คนขายทารุณสัตว์ต่อไป ไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้ผู้ที่เคยเข้าใจผิดและนิยมซื้อสัตว์ไปปล่อย เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "วัตถุประสงค์ของโฆษณา ต้องการให้คนเลิกทานยาด้วยการซื้อสัตว์ไปปล่อย ทำให้คนเข้าใจว่าการซื้อสัตว์ไปปล่อยเป็นการสนับสนุนให้มีการจับสัตว์ไปขายอีก เท่ากับการทำร้ายสัตว์เรื่อยไป"

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "ขอจันทร์"

วัตถุประสงค์หลักของโฆษณา

เพื่อรณรงค์ให้ร่วมกันรักษาความสะอาดของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยไม่ทิ้งขยะ และน้ำทิ้งลงสู่แม่น้ำ

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณาได้ถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของภาพยนตร์โฆษณา คือ นักเรียนทุกคนตอบว่า ภาพยนตร์โฆษณา เรื่องขอจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้ทุกคนร่วมกันรักษาแม่น้ำเจ้าพระยาให้สะอาดโดยการไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลและน้ำทิ้งจากบ้านเรือนและโรงงานลงสู่แม่น้ำ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้เน้นกลุ่มเป้าหมายใดเป็นพิเศษ จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจสับสน ซึ่งบางคนเข้าใจว่าให้ทุกคนร่วมกันรักษาแม่น้ำให้สะอาด ขณะที่บางคนเห็นว่า ให้โรงงานเลิกปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ ทั้งนี้เนื่องจากต่อท้ายของภาพยนตร์มีคำบรรยายว่า "บำบัดน้ำเสียก่อนทิ้ง" ดังตัวอย่างคำพูด

- "ให้ช่วยกันรักษาแม่น้ำเจ้าพระยาให้สะอาด ด้วยการไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ถัดมาคงเน้นที่บริษัทใหญ่ ๆ เพราะการบำบัดน้ำเสียทำได้ก็ต้องมี เครื่องบำบัดคงไม่ได้เน้นที่คนทั่วไป"

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "วัด"

วัตถุประสงค์หลักของโฆษณา เพื่อการปลูกฝังกลมเกลียวจิตใจให้คนประกอบความดี

ผลการศึกษาพบว่า คำตอบของนักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่ตอบว่า เข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณา และนักเรียนที่ตอบว่า ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณา ในรายละเอียด คือ นักเรียนเกือบ 1 ใน 3 เข้าใจวัตถุประสงค์ของโฆษณาได้ถูกต้องตาม วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของภาพยนตร์โฆษณา โดยตอบว่าภาพยนตร์โฆษณาเรื่องวัด มีวัตถุประสงค์ ปลุกฝังจิตใจให้ทุกคนประพฤติดีละเว้นความชั่ว แต่นักเรียนประมาณ 2 ใน 3 ที่ไม่เข้าใจ วัตถุประสงค์การโฆษณา โดยตอบว่า ไม่เข้าใจว่าภาพยนตร์ต้องการสอนในเรื่องใด เนื่องจาก เนื้อหาของภาพยนตร์ยากต่อการเข้าใจ เพราะว่าการกล่าวถึงการทำดีได้ดีและทำชั่วได้ชั่ว เป็นนามธรรมมากเกินไป นอกจากนี้นักเรียนบางคน ยังเข้าใจวัตถุประสงค์ของโฆษณา คลาดเคลื่อนออกไปอีกด้วย

นักเรียนที่เข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโฆษณา

จากผลการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนจำนวนน้อยกว่า 1 ใน 3 ที่เข้าใจ วัตถุประสงค์หลักของการโฆษณา คือ เห็นว่าวัตถุประสงค์ของโฆษณาต้องการให้คนรู้จักความดี ความชั่ว และสอนใจให้คนทำความดี อย่างไรก็ดี แม้นักเรียนจะเข้าใจในวัตถุประสงค์หลัก แต่นักเรียนก็ยังมีความเห็นว่าการโฆษณาไม่ชัดเจน คือ เนื้อหาของภาพยนตร์ไม่ชัดเจน และ ควรมีการปรับปรุงบทโฆษณาให้เหมาะสมและชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ควรจะปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจ และชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น เด็กอาจจะไปทำความดีอะไรมาสักอย่างแล้วค่อยกลับมาถามพ่อที่หลัง จะทำให้เห็นตัวอย่างและจะได้ผลให้เชื่อถือมากขึ้น"

นักเรียนที่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หลักของโฆษณา

ผลจากการสนทนากลุ่มพบว่า นักเรียนประมาณ 2 ใน 3 ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ การโฆษณา โดยให้เหตุผลดังนี้คือ

1. ไม่เข้าใจแนวคิดของโฆษณา

เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้เดินเรื่องด้วยภาพซึ่งเป็นรูปแบบสำคัญของโฆษณา จากภาพที่เสนอให้เห็นเด็กเดินเข้าไปในอุโบสถแล้วก้มลงกราบพระ จนกระทั่งเดินออกมาถามพ่อซึ่งทำงานอยู่ข้างนอกเกี่ยวกับเรื่องทวดได้ดี นักเรียนเห็นว่าจากการเดินเรื่องดังกล่าว ไม่สามารถสื่อความเข้าใจแก่คนดูได้อย่างชัดเจนว่าต้องการสอนในเรื่องใด และยังเห็นว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

- "ไม่เข้าใจว่าต้องการสื่อความหมายอะไร แต่คิดว่าต้องการให้คนเข้าวัด ทวดความดี คุณแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ทวดเพียงตอนท้ายไม่พอ ยังไม่เห็นชัด คนยังไม่เข้าใจ"

- "เนื้อเรื่องมาสรุปตอนหลัง ทำให้ไม่เกิดภาพพจน์ว่าทวดจะได้ดีอย่างไร"

2. เนื้อหาไม่เพียงพอต่อการสื่อสารให้เข้าใจ

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้มีบทพูดน้อย จนไม่สามารถอธิบายว่าอะไรคือทวดแล้วได้ดี จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ และบางคนคิดว่าโฆษณา ไม่ได้พูดถึงเรื่องความดี แต่อาจจะเป็นเรื่องศาสนาหรือความสามัคคี และได้เสนอแนะว่า น่าจะมีการเสนอถึงตัวอย่างให้เห็นว่าทวดความดีอย่างไร แล้วได้ผลอย่างไร เช่น ให้เด็กช่วยชีวิตนกที่ถูกยิง หรือช่วยเหลือคนแก่เสียก่อน แล้วจึงค่อยมาสรุปที่หลังว่าทวดได้ดี ดังตัวอย่างคำพูด

- "น่าจะหาตัวอย่างมาประกอบให้ชัดเจน อยู่ ๆ ลูกก็ถามพ่อว่า พ่อเชื่อมั๊ยว่า ทวดได้ดี ยังไม่เห็นทวดอะไร แล้วจะทำดีได้ดีได้อย่างไร น่าจะทวดความดีมาก่อนจึงค่อยถาม"

- "ควรเพิ่มเนื้อหาให้เด็กไปทวดความดีอะไรสักอย่าง เช่น ช่วยชีวิตสัตว์ ช่วยคนแก่ แล้วจึงไปไหว้พระและออกมาถามพ่อ ควรแสดงความดีก่อนแล้วจึงสรุปที่หลัง"

3. ต้องใช้ความพยายามและตั้งใจจึงจะรู้เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ไม่ชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ ให้ความเห็นว่า เพราะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณา โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาภาพยนตร์ยากที่จะเข้าใจ ต้องการบอกอะไร สอนเรื่องใดแก่คนดู และต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจ และความพยายามในการติดตาม จึงจะเข้าใจได้ ดังตัวอย่างคำพูด

- "น่าจะระบุให้ชัดเจนว่าต้องการพูดถึงอะไร คุณแล้วไม่เข้าใจ กว่าจะทราบก็ช่วงท้ายของเรื่อง จะต้องตั้งใจถึงจะเข้าใจตอนต้นไม่เข้าใจ"

- "ดูแล้วต้องคิดมาก ต้องกลับไปคิดจึงจะเข้าใจได้ว่า ขนาดเด็กยังเชื่อว่าหาดีได้ คนอื่นก็น่าจะหาดีด้วย จะได้ไม่อายเด็ก"

ผลการศึกษาในส่วนความเข้าใจในวัตถุประสงค์โฆษณา พบว่า ภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมทั้ง 3 เรื่อง ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ยกเว้นเรื่อง "วัด" ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปลูกฝังจิตใจให้คนประกอบกรรมดีเท่านั้น ที่มีนักเรียนบางคนไม่เข้าใจ โดยเห็นว่า เนื้อหาไม่รู้เรื่อง ทำให้ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโฆษณา

3. ผลในด้านการจูงใจต่อการนำไปปฏิบัติ

ผลการศึกษาในด้านการจูงใจต่อการนำไปปฏิบัติ แยกเสนอตามรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "คลาสรูม"

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า แม้ผู้ชมจะเข้าใจวัตถุประสงค์ในการโฆษณา คือ ต้องการให้คนใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว แต่คงไม่ได้ผลมากนักในด้านการปฏิบัติ นักเรียนคิดว่าโฆษณามีส่วนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ชมเพียงส่วนน้อย แต่ส่วนใหญ่เห็นว่า โฆษณาไม่มีบทบาทแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพราะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลมากกว่า นักเรียนประมาณ 1 ใน 3 เท่านั้น ที่คิดว่าการโฆษณาทำให้คนหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วได้ แต่ประมาณ 2 ใน 3 ที่คิดว่า โฆษณาจะไม่ทำให้คนหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว

เหตุผลที่โยธยาสามารถทำให้ได้ผลในการปฏิบัติ

ผลการศึกษาในกลุ่มนักเรียนที่เห็นว่าโยธยาสามารถปลูกฝังจิตใจ และทำให้เกิด การปฏิบัติ ซึ่งมีประมาณ 1 ใน 3 ของนักเรียนทั้งหมด มีเหตุผลดังนี้ คือ

1. คิดว่าผู้ใหญ่เกิดสำนึกในการใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว

การศึกษาพบว่า นักเรียนเห็นว่า การให้เด็กย้อนถามถึงความรักที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก จะ ทำให้ผู้ใหญ่ละอายใจ และหวนคิดได้ จึงหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่าผู้ใหญ่คงหวนคิด และหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว เพราะพ่อแม่เป็นห่วง และรักลูก ๆ อยู่แล้ว อาจจะละอายใจ"

2. ผู้ใหญ่ น่าจะเชื่อเด็ก

นักเรียนเห็นว่า ผู้ใหญ่มักจะตามใจและยอมใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว เพราะความสนใจ ที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก อาจทำให้ผู้ใหญ่ปฏิบัติตาม ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่าคนตลกจะเชื่อเด็ก และใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว โดยเฉพาะคนที่มึนงง หรือ คนที่รักเด็กก็จะยอมรับ และคงมีส่วนชักชวนให้คนหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วมากขึ้น"

เหตุผลที่โยธยาไม่ได้ผลในเชิงปฏิบัติ

พบว่านักเรียนที่คิดว่า การสนใจในการปฏิบัติจะไม่ได้ผลมีมากถึง 2 ใน 3 โดยมี เหตุผลดังนี้คือ

1. ผู้นำเสนอเด็กไม่สามารถโน้มน้าวใจผู้ใหญ่ได้

พบว่านักเรียนคิดว่าแม้ภาพยนตร์โฆษณาจะถ่ายทำได้ดีน่าสนใจ แต่การใช้เด็กมาขอร้องผู้ใหญ่ ให้หันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว คงไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่ไม่เชื่อเด็กแล้วหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว ดังตัวอย่างคำพูด

- "คงได้ผลน้อย เพราะผู้ใหญ่คงไม่ฟังเสียงเด็ก คงไม่ยอมเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่กับความคิดและจิตใจของแต่ละคนมากกว่า"

2. ผู้ใหญ่คงไม่รู้คุณและโทษที่แท้ของน้ำมันไร้สารตะกั่ว

พบว่านักเรียนเห็นว่า เนื้อหาภาพยนตร์ไม่ได้มีการพูดถึงส่วนดีของการใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วให้ชัดเจน จึงทำให้บางคนเข้าใจผิดว่า น้ำมันไร้สารตะกั่วทำให้เครื่องยนต์เสียหรือกำลังเครื่องยนต์ต่ำ เป็นต้น ดังนั้นควรจะกล่าวถึงตัวอย่างของผลดีในการใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วให้ถูกต้องชัดเจน ดังตัวอย่างคำพูด

- "บางคนเข้าใจผิดว่า น้ำมันไร้สารตะกั่วมีราคาแพง และทำให้เครื่องยนต์เสีย ควรเพิ่มความเข้าใจที่ถูกต้องว่าใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วแล้วไม่ทำให้เครื่องยนต์เสีย"

- "ควรเน้นโทษของการไม่ใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว พูดอย่างเดียวไม่เห็นภาพพจน์"

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "บาปบุญ"

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ประมาณ 4 ใน 5 คิดว่าสัมฤทธิ์ผลในการจูงใจให้เลิกทำบุญด้วยการซื้อสัตว์ไปปล่อยจะได้ผล แต่ 1 ใน 5 คิดว่าอาจจะไม่ได้ผลหรือได้ผลบ้างแต่ไม่ทั้งหมด

เหตุผลที่โฆษณาได้ผลในการปฏิบัติ

นักเรียนที่เห็นว่าโฆษณาก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติ โดยเห็นว่าเนื้อหาในภาพยนตร์ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องว่า การซื้อสัตว์ไปปล่อยเป็นการทำทารุณสัตว์จึงเป็นการทำบาป โดยนักเรียนมีเหตุผล เพียงประการเดียว คือ

คนเข้าใจในกระบวนการค้าสัตว์

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียน 4 ใน 5 ที่เชื่อว่า ภาพยนตร์จะมีส่วนให้เกิดการปฏิบัติทุกคนเชื่อว่า ภาพยนตร์จะทำให้คนเลิกทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์ได้ เพราะคิดว่าผู้ดูโฆษณาคงเกิดความเข้าใจ เมื่อเห็นเต่าที่ถูกปล่อยไปถูกไล่ตะครบกกลับมาขายใหม่เป็นวงจร ทำให้คนเกิดความสงสารและไม่สนับสนุนในการซื้อ ซึ่งทำให้เต่าถูกจับมาขายใหม่เรื่อยไป ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่ามีส่วนโน้มน้าวใจคนได้ คงไม่มีใครอยากปล่อย เพราะทำบุญแบบนี้ทำให้เป็นบาป คงสงสารเต่ามันถูกทารุณ ฉะนั้นเราไม่ควรซื้อไป เพราะคนขายจะจับมาขายต่อ"

- "คนคงคิดได้ว่ามันจะถูกจับมาขายต่อ ๆ ไป ดูแล้วรู้สึกว่าจะไม่อยากปล่อย เห็นแล้วคงไม่มีใครอยากซื้อมาปล่อยอีก"

เหตุผลที่โฆษณาไม่ได้ผลในทางปฏิบัติ

นักเรียนที่คิดว่า โฆษณาไม่สามารถทำให้คนเลิกทำบุญด้วยการปล่อยสัตว์ หรือเลิกบ้างแต่ไม่ทั้งหมด ได้ให้เหตุผลดังนี้ คือ

1. คนไม่เข้าใจกระบวนการค้าขายสัตว์

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนประมาณ 2-3 คน ที่มีความเห็นว่าโฆษณาไม่ช่วยให้คนเลิกซื้อสัตว์ ปล่อยเกิดจากการที่บางคนอาจจะไม่เข้าใจและไม่รู้ถึงกระบวนการค้าขายสัตว์

โดยอาจจะเห็นเต่าถูกจับขายแล้วเกิดความสงสาร ควรจะซื้อมันไปปล่อยจะได้เป็นอิสระ จึงซื้อไปปล่อยเพราะคิดว่าปล่อยไปแล้วเต่าจะได้มีอิสระ ดังตัวอย่างคาพูด

- "คนเกิดความสงสารเต่า และในทางตรงข้าม คนสงสารแล้วคงจะซื้อมันไปปล่อยมันจะได้เป็นอิสระ"

2. ขาดจิตสำนึกเรื่องการไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์โดยส่วนตัว

นักเรียนเกือบ 10 คน มีความคิดมีคนอื่นเป็นจำนวนมาก ที่ไม่รับรู้ ไม่สนใจในเรื่องนี้ และทำตามความเคยชินและความสบายส่วนตัวเหมือนที่เคยมา คือ การทำบุญด้วยการเสียเงิน เพื่อซื้อสัตว์ไปปล่อยโดยไม่สนใจว่าสัตว์จะเป็นอย่างไร จึงเห็นว่าขึ้นอยู่กับจิตใจของแต่ละคนมากกว่า โภชนาคงไม่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความคิดได้มากนัก ดังตัวอย่างคาพูด

- "ขึ้นอยู่กับคน ๆ นั้น มากกว่าที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ได้ บางคนอาจจะคิดไปไม่ถึงขนาดนี้ คิดถึงความสบายส่วนตัวเป็นสำคัญ"

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "ขอจันทร์"

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกือบทุกคนมีความเห็นว่า ภาพยนตร์โฆษณาเรื่องนี้ไม่ได้ผลในด้านการจูงใจให้เกิดการปฏิบัติ โดยเห็นว่าโฆษณาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดของคนได้ ดังเช่น ในเนื้อหาซึ่งมีคนทิ้งขยะลงในกระบายน้ำและโรงงานปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ โดยไม่ได้บำบัด คงเป็นอยู่ต่อไป คนคงไม่เลิกพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและต้องใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโดยตรงเท่านั้น

เหตุผลที่โฆษณาไม่ได้ผลในการนำไปปฏิบัติ

พบว่า นักเรียนที่ร่วมสนทนาคิดว่าผู้ชมโฆษณาคงไม่เกิดความสำนึกที่จะรักษาแม่น้ำเจ้าพระยา ดังเหตุผลต่อไปนี้

1. คนส่วนใหญ่คิดถึงความสะดวกสบายส่วนตัว

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนประมาณ 3 ใน 4 เชื่อว่าคนส่วนมากมีความคิดว่าการทิ้งขยะในคุรบายน้ำเป็นเรื่องเล็กน้อย คงไม่ส่งผลต่อส่วนรวมมากนัก ประกอบกับความเคยชินที่สะดวกสบาย ทำให้คนไม่อยากจะเปลี่ยนความเคยชินด้วยการทิ้งขยะให้เป็นที่ เป็นทางหรือให้ร่วมกันรักษาความสะอาดของแม่น้ำ คู คลอง ดังตัวอย่างคำพูด

- "คนคงคิดถึงความสะดวกสบายมากกว่า คนส่วนใหญ่คิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย คนที่อยู่ใกล้แม่น้ำก็ยังทิ้งขยะลงน้ำอยู่"

2. การรณรงค์ไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายและวิธีการที่ชัดเจนลงไป

ผลการศึกษพบว่านักเรียนไม่เกิน 5 คน มีความคิดเห็นว่าการที่ภาพยนตร์โฆษณาไม่ได้เจาะจงลงไปอย่างชัดเจนว่า ใครเป็นเป้าหมายในการโฆษณาที่ไม่ควรทิ้งขยะลงในแม่น้ำ หรือผู้ที่ต้องเดือดร้อนเป็นใคร รวมทั้งไม่บอกถึงวิธีการรักษาแม่น้ำ เจ้าพระยาให้ชัดเจนลงไป อาจทำให้ไม่มีใครคิดถึงส่วนรวม และทุกคนคงบ้ดความรับผิดชอบออกไป เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง ดังตัวอย่างคำพูด

- "น่าจะระบุให้ชัดเจนลงไปว่าเป็นกลุ่มไหน คงจะได้ผลมากขึ้น"

- "แค่บอกว่าให้อนุรักษ์แต่ไม่บอกว่าต้องทำอะไร ให้ใครทำอะไรไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะคนคงไม่คำนึงถึงส่วนรวมเท่าไร"

3. การขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงงานอุตสาหกรรม

พบว่ามีนักเรียน 2-3 คน ที่พูดถึงภาพยนตร์โฆษณาเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรม โดยเห็นว่าเนื้อหาที่แสดงถึงโรงงานปล่อยน้ำเสียโดยไม่บำบัดน้ำก่อนทิ้งว่า การรณรงค์คงไม่ได้ผลในด้านโรงงาน เพราะโรงงานอาจจะไม่ลงทุนในเครื่องบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้ง เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ และไม่สนใจต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวม ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่าพวกโรงงานคงไม่ทำ เข้ายังทิ้งน้ำเสียกันอยู่ เพราะเขาคงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวคงไม่ยอมเสียเงิน เสียเวลา"

- "คนที่ทำน้ำเสียส่วนมากก็เป็นโรงงานอุตสาหกรรม แต่เขาอยู่แต่ในห้องแอร์ ไม่เคยออกไปสัมผัส ไม่เคยเห็นความเดือดร้อนของคนอื่น ไม่แน่ใจว่าจะได้ผล คิดว่าแล้วแต่จิตสำนึกของคน"

เหตุผลที่โฆษณาได้ผลในการนำไปปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่า มีนักเรียนเพียง 2-3 คน ที่คิดว่าภาพยนตร์โฆษณาเรื่องนี้จะมีส่วนทำให้คนเกิดการปฏิบัติคือ เห็นว่าจะช่วยให้คนจะเลิกทิ้งขยะลงในกระบายน้ำ แต่ก็ยังเห็นว่าในส่วนโรงงานอุตสาหกรรมอาจจะไม่ได้ผลในการบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้ง อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่นักเรียนคิดว่าทำให้ได้ผล คือ

ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาความสะอาดแก่ประชาชน

นักเรียนเพียง 2-3 คน ดังกล่าวเห็นว่าภาพยนตร์โฆษณามีส่วนในการปลูกฝังทัศนคติให้แก่ประชาชนทั่วไป เกิดการรับผิดชอบและร่วมกันรักษาแม่น้ำให้สะอาด ดังตัวอย่างคำพูด

- "ประชาชนทั่วไปอาจจะมึทัศนคติ และความตระหนักที่จะไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ลาลคลอง คงได้ผลกับประชาชนทั่ว ๆ ไป แต่ธุรกิจคงได้ผลไม่มาก"

ภาพยนตร์โฆษณา เรื่อง "วัด"

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกินครึ่งเห็นว่าการจูงใจจากภาพยนตร์โฆษณาเรื่องนี้ให้คนหันมาทำความดีไม่ได้ผลในการนำไปปฏิบัติ และไม่ถึงครั้งที่เห็นว่าโฆษณาจะมีบทบาทให้คนเกิดการประพฤติปฏิบัติ คือ ทำให้คนทำความดีได้สำเร็จ

เหตุผลที่โฆษณาไม่ได้ผลในด้านการปฏิบัติ

พบว่านักเรียนเกินครึ่ง ที่มีความเห็นว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ทำให้คนเกิดการเชื่อถือ และยอมรับไปปฏิบัติคือ ไม่ทำให้คนเชื่อว่าจะทำได้ดี จากเหตุผลต่อไปนี้

1. เนื้อหาของภาพยนตร์ไม่สมบูรณ์

เป็นเหตุผลที่นักเรียนกล่าวถึงมากที่สุด โดยประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่คิดว่า ไม่ได้ผลในเชิงปฏิบัติ มีความเห็นว่า เนื้อหาของภาพยนตร์ไม่ก่อให้เกิดการจูงใจ และเชื่อว่า จะต้องทำความดี เนื่องจากเนื้อหาเพียงให้เด็กกราบพระพุทธรูปแล้วมาถามพ่อ เรื่องความดี ยังไม่มีเหตุผลพอที่จะโน้มน้าวใจได้ จึงคิดว่าไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคน จึงคิดว่าไม่ได้ผล ดังตัวอย่างคำพูด

- "เนื้อหายังกว้างเกินไป เด็กเข้าไปในวัดแล้วออกมาถามพ่อ คุณแล้วเฉย ๆ ไม่ค่อยมีเหตุผล เพราะรู้ ๆ กันอยู่ ทำดีได้ดี แต่ไม่น่าเชื่อถือ"

- "แบบนั้นดู ๆ แล้ว ก็คงไม่คิดจะทำความดีมากขึ้น ยังไม่เห็นชัดเจนว่าทำดีแล้ว จะเป็นอย่างไร คิดว่าคุณคงไม่เข้าใจ โฆษณายังไม่สมบูรณ์"

2. การทำความดีมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

พบว่านักเรียน 1 ใน 10 มีความคิดเห็นต่อการทำความดี ซึ่งเสนอในเนื้อหา ภาพยนตร์ว่าไม่สามารถมองเห็นชัดเจนเป็นรูปธรรมได้ เพราะบทในภาพยนตร์ ไม่ได้เสนอให้เห็นการประพฤติดี ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในด้านการจูงใจ เพียงแค่คำตอบว่าเชื่อในการทำดี แล้วได้ดียังไม่ก่อให้เกิดภาพในการเชื่อถือปฏิบัติได้ นักเรียนต้องการให้นำเสนอแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับการทำดีให้ชัดเจนลงไปในภาพยนตร์ จึงจะทำให้ภาพยนตร์ได้ผลในด้านการจูงใจ ให้ทำความดีได้ ดังตัวอย่างคำพูด

- "ไม่เห็นภาพ ไม่เห็นว่าจะได้อะไรขึ้นมา ภาพยังไม่สื่อความเข้าใจว่า อย่างไร คือ ทำดีแล้วได้ดียังไม่เพียงพอ คุณแล้วยังงง ถ้าเพิ่มเติมเนื้อหาคงเข้าใจมากขึ้น"

เหตุผลที่โฆษณาได้ผลในด้านการจูงใจนำไปปฏิบัติ

พบว่านักเรียนไม่ถึงครึ่ง ที่เห็นว่าภาพยนตร์โฆษณาได้ผล ในด้านการจูงใจให้คนหันมาทำความดี แต่ก็ไม่ได้คิดว่าการทำดีจะเป็นผลมาจากภาพยนตร์โฆษณาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นสิ่งที่ช่วยย้ำเน้นคนที่ทำดีอยู่แล้วให้มั่นใจยิ่งขึ้นมากกว่า ดังเหตุผลต่อไปนี้ คือ

คิดว่าการทำความดีเป็นจิตสำนึกของบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนที่มีความเห็นว่าคนจะเกิดการประพฤติดีได้จากการชมภาพยนตร์เรื่องนี้ กล่าวว่า คงเป็นการช่วยสนับสนุนในด้านจิตใจแก่คนที่มีพฤติกรรมดีอยู่แล้ว แต่ภาพยนตร์ไม่สามารถเปลี่ยนคนที่ไม่เคยคิดให้ปฏิบัติได้ นักเรียนยังเห็นว่าการปลูกฝังมาตั้งแต่ด้วยเขาจะมีส่วนให้เกิดการทำความดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของบุคคลมากกว่าภาพยนตร์โฆษณาคงมีส่วนน้อยมาก ดังตัวอย่างคำพูด

- "คิดว่ามีประโยชน์บ้างพอสมควร แต่ขึ้นอยู่กับการอบรมสั่งสอนตั้งแต่เด็ก ถ้าเป็นคนที่ถูกสอนมาก็คงปฏิบัติอยู่แล้ว ไม่ขึ้นกับโฆษณา"

ผลการศึกษาในด้านการจูงใจต่อการนำไปปฏิบัติ โดยสรุป พบว่าภาพยนตร์โฆษณาทั้ง 4 เรื่อง ได้ผลการศึกษาดังนี้ คือ

ผลในการจูงใจให้นำไปปฏิบัติได้สำเร็จ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามีการโฆษณาเพียงเรื่องเดียวที่ได้ผลคือ "บาบบุญ" ซึ่งสอนให้คนเลิกทำบุญด้วยการเบียดเบียนชีวิตสัตว์ โดยนักเรียน 4 ใน 5 เชื่อว่า ภาพยนตร์สามารถจูงใจคนได้สำเร็จโดยให้เหตุผลสำคัญเพียงอย่างเดียว คือ เนื้อหาของภาพยนตร์ จะทำให้คนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการค้าขายสัตว์

ผลในการจูงใจในการปฏิบัติไม่ได้ผล นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาพยนตร์โฆษณาทุกเรื่องไม่สามารถก่อให้เกิดผลในการจูงใจให้ปฏิบัติได้ โดยมีรายละเอียด คือเรื่อง "คลาสรูม" ซึ่งให้คนใช้น้ำมันไร้สารตะกั่ว นักเรียน 2 ใน 3 เห็นว่า โฆษณาไม่สามารถทำให้คนหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วได้ เพราะเหตุผลสำคัญ คือ

- ผู้เสนอสารเด็กไม่สามารถจูงใจผู้ใหญ่ได้
- คนไม่รู้คุณ-โทษ ที่แท้จริงของน้ำมันไร้สารตะกั่ว

เรื่อง "ขอจันทร์" ซึ่งให้คนรักษาความสะอาดของแม่น้ำเจ้าพระยา นักเรียน 4 ใน 5 เห็นว่า ภาพยนตร์ไม่สามารถทำให้คนรักษาความสะอาดแม่น้ำคลองได้ เพราะเหตุผลสำคัญ คือ

- คนคำนึงถึงความสบายส่วนตัว
- การรณรงค์ไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายและวิธีการให้ชัดเจน
- คนขาดความรับผิดชอบ

เรื่อง "วัด" ซึ่งให้คนมีคุณธรรมประกอบความดี นักเรียน 1 ใน 2 เห็นว่า ภาพยนตร์ไม่สามารถทำให้คนเกิดการทำความดีได้ เพราะเหตุผลสำคัญ คือ

- เนื้อหาของภาพยนตร์โฆษณาไม่สมบูรณที่จะชักจูงใจได้
- ไม่เห็นแนวทางในเรื่องทำความดีแล้วได้ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนภาพยนตร์ที่นักเรียนบางส่วนเข้าใจ และอีกส่วนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของ
โฆษณา มีเพียงเรื่องเดียว คือ "วัด"

3. ผลการนำไปปฏิบัติ

พบว่านักเรียนมีความเห็นว่า ในด้านการมุ่งใจนำไปสู่การปฏิบัติภาพยนตร์แต่ละ
เรื่องสามารถก่อให้เกิดผลสำเร็จในการมุ่งใจ มากน้อยตามลำดับ คือ

เรื่อง "บาบบุญ" ได้ผลมากที่สุด คือ ประมาณ 4 ใน 5 ของความเห็นทั้งหมด
เรื่อง "วัด" ได้ผลอันดับสอง คือ ประมาณ 1 ใน 2 ของความเห็นทั้งหมด
เรื่อง "คลาสรูม" ได้ผลอันดับสาม คือ ประมาณ 1 ใน 3 ของความเห็นทั้งหมด
เรื่อง "ขोजันท์" ได้ผลอันดับสี่ คือ ประมาณ 1 ใน 5 ของความเห็นทั้งหมด

ผลการศึกษาโดยสรุป

- 1) นักเรียนชอบภาพยนตร์เรื่อง "ขोजันท์" มากที่สุด และทุกคนเข้าใจ
วัตถุประสงค์โฆษณาได้ถูกต้อง แต่เห็นว่าผลการมุ่งใจนำไปสู่การปฏิบัติ ได้ผลน้อยที่สุด
- 2) นักเรียนชอบภาพยนตร์เรื่อง "คลาสรูม" เป็นอันดับสอง และทุกคนเข้าใจ
วัตถุประสงค์การโฆษณาได้ถูกต้อง แต่เห็นว่าผลการมุ่งใจนำไปสู่การปฏิบัติได้ผลเพียงเล็กน้อย
- 3) นักเรียนชอบภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง "บาบบุญ" เป็นอันดับสาม และทุกคน
เข้าใจวัตถุประสงค์การโฆษณาได้ถูกต้อง และเห็นว่าผลการมุ่งใจนำไปสู่การปฏิบัติได้ผล
มากที่สุด
- 4) นักเรียนชอบภาพยนตร์โฆษณาเรื่อง "วัด" เป็นอันดับสี่ แต่มีนักเรียนบางคน
ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการโฆษณา และเห็นว่าผลการมุ่งใจนำไปสู่การปฏิบัติได้ผลมาก
พอสมควร

โดยภาพรวมเนื้อหาของภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมเรื่อง ขอจันท์ ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์ให้รักษาความสะอาดของแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้นักเรียนพอใจมากที่สุด และเรื่อง คลาสรูม บาบบุญ และขอจันท์ ทำให้นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของการโฆษณาได้ดีที่สุด และคิดว่า เรื่อง บาบบุญ จะได้ผลในด้านการจูงใจให้เกิดการปฏิบัติได้มากกว่าภาพยนตร์โฆษณาทุก ๆ เรื่อง.

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

การศึกษาวิจัยในความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคม เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ในตัวแปรต่าง ๆ ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในเนื้อหาของภาพยนตร์ ทั้งในด้านเพศ อายุ สถานภาพครอบครัว และสถานภาพเศรษฐกิจของครอบครัว แต่พบเฉพาะในประเภทของโรงเรียน ซึ่งพบว่า มีนักเรียนเพียงโรงเรียนเดียวที่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และแสดงเหตุผลอย่างละเอียดลึกซึ้งรวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมต่อการสนทนากลุ่ม คือ โรงเรียนทวีธาภิเศก ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล มากกว่านักเรียนจากโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในลักษณะของโรงเรียน พบว่า เป็นโรงเรียนที่เคยจัดสอนตามหลักสูตร คมส. (โรงเรียนในโครงการมัธยมแบบประสม) มีการเข้มงวดในด้านการสอนและกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ คือ การสร้างห้องสมุดระดับมาตรฐานให้สำหรับการค้นคว้า และนอกจากนั้น นักเรียนกลุ่มที่คัดเลือกเพื่อสนทนากลุ่มดังกล่าว เป็นนักเรียนจากหลาย ๆ ห้องที่เรียนดี ความประพฤติเรียบร้อย ซึ่งอาจารย์ประจำชั้นได้รับรองและพินิจให้ชั้นหนึ่งก่อนแล้ว

อย่างไรก็ดีในส่วนของความแตกต่างระหว่างช่วงอายุของนักเรียนสองระดับ คือระดับมัธยมต้น และชั้นมัธยมปลาย ไม่สามารถแยกความแตกต่างในส่วนความคิดเห็นในการอธิบายอย่างชัดเจน จึงแสดงว่าระดับอายุช่วง 10-16 ปี ไม่พบจุดเปลี่ยนในด้านความคิดเห็นต่อภาพยนตร์โฆษณาส่งเสริมสังคมในกลุ่มนักเรียนจากโรงเรียนกรณีศึกษาดังกล่าวอย่างสิ้นเชิง